

Dr. Sait Akman¹
Merkez Direktörü
G20 Çalışmaları Merkezi

G20 TİCARET BAKANLARI ARJANTİN'DE TOPLANDI

G20 Ticaret Bakanları dönem başkanı Arjantin'in ev sahipliğinde toplanarak, uluslararası ticaret ve yatırımlar ile küresel ticaret sisteminin geleceği konusundaki bildiriye² imza attılar. Türkiye'nin Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan tarafından temsil edildiği toplantı 14 Eylül 2018 tarihinde Mar del Plata kentinde yapılırken, toplantı sonrası ortaya konulan Bildiri'de vurgulanan konuların G20 Liderleri tarafından da dikkate alınması temennisinde bulunuldu.

Her yıl dönem başkanı ülkenin yönettiği Liderler Zirvesi öncesinde Ticaret ve Yatırım Bakanları tarafından yapılan toplantılar, takip eden dönemde G20 ülkelerinin küresel ticaret ve yatırımlar konusunda hangi konularda mutabakat sağlandığının anlaşılması açısından önemli olmakla beraber toplantı sonrası oluşturulan bildirgenin bağlayıcı yönü olmadığı akılda tutulmalıdır.

Uluslararası ticaret ve yatırımların büyüme, verimlilik, inovasyon, istihdam artışı ve kalkınmanın motoru olduğu belirtilen Bildiri'de G20 Ticaret Bakanları üç ana konuyu vurgulamakta:

Birinci konu, tarım-gıda ürünlerinde küresel değer zincirinin geliştirilmesi gereği. Küresel ve bölgesel değer zincirlerinin üretim, ticaret ve uzmanlaşmada yarattığı dönüşüme işaret eden Bakanlar küresel değer zincirlerinin sürdürülebilir gıda politikası açısından önemini ön plana çıkartmışlardır. Elbette gıda konusunun ticaret bakanları gündeminde öne çıkmasında dönem başkanı olan Arjantin'in net bir tarım ihracatçısı ülke olmasının payı yadsınamaz. Ancak, gıda arzının gelecekteki önemi dikkate alındığında bu konunun

¹ <http://www.tepav.org.tr/tr/ekibimiz/s/1337/Sait+Akman>

² G20 Ticaret ve Yatırım Bakanları Bildiri'si 2018 için bkz.

https://g20.org/sites/default/files/trade_and_investment_ministerial_statement.pdf

ileride küresel ticaret müzakerelerinde ağırlığını koruması beklenmektedir.

İkinci konu ise yeni sanayi devriminin getirdiği farklılıkların yaratacağı güçlüklerin ne şekilde karşılanacağına ilişkindir. Özellikle dijital teknolojiadaki gelişmelerin de etkisiyle tüm sanayi sektörlerinde üretim, ticaret ve yatırımların kapsamı, hızı ve ölçeğine etkinin artacağı vurgulanan Bildirge'de yeni sanayi devriminin sadece verimlilik artışına yol açmakla kalmayacağı, aynı zamanda mal ve hizmet sektörleri ve fiziki ve dijital dünya arasında geleneksel sınırları azaltacağına işaret edilmekte.

Bildirge'de vurgulanan son konu ise uluslararası ticarete yaşanan mevcut gelişmelere yönelik diyalog ihtiyacının vurgulanması olmuştur. G20'nin resmi bir ticaret müzakeresi platformu olmadığı ancak siyasi bir diyalog ortamının sağladığı, ticaret ve yatırımların getirdiği yararın elde edilebilmesi için kolektif çabaya ihtiyaç olduğu belirtilmektedir. Bakanlar, ayrıca uluslararası ticarete mevcut gelişmelerin ve DTÖ'nün karşılaştığı ve gelecekte karşılaşılabilecek sorunların tartışılmasına acil ihtiyaç duyulduğunu vurgulamışlardır. Bu bağlamda, DTÖ'nün güncel gelişmeler karşısındaki rolünün devamının sağlanabilmesi için yeni fikirlere açık olduklarını vurgulamaları da önemlidir.

Türkiye adına konuşan Bakan Pekcan, tarım-gıda ürünlerinde değer zinciri yaklaşımının özellikle ticaret ve yatırım boyutunun tüm ülkeler için önemine işaret etmiştir. Yeni sanayi devrimi konusunda ise Türkiye'nin ticaret, üretim, gümrük ve yatırım politikalarını bu devrimin getirdiği yeni bakış açısıyla değiştirmeyi hedeflediğini; teknoloji yoğun ve katma değeri yüksek ürünlerin toplam ihracat içinde payını artırılmasının ticaret stratejisinin temeli olduğunu ifade etmiştir. Diğer taraftan, ticaret savaşları ve DTÖ sisteminin güncellenmesi gereği üzerinde durmuştur.

G20 Ticaret Bakanları'nın bu Bildirge'de altını çizdikleri konular tarafların üzerinde uzlaştıkları hususları belirlemek bakımından bir fikir vermekte. Bununla birlikte daha önceki yıllarda, örneğin 2015 yılında İstanbul'da ve 2016 yılında Çin'in Şangay kentinde yayınladıkları Bildirge'lerdeki ifadelerle ve hedeflerle kıyaslandığında çok daha yüzeysel ve iddiasız olduğu söylenebilir. Ticaret Bakanları'nın örneğin ticaretin serbestleştirilmesi ve kolaylaştırılması konusunda bir ifadeyi Bildirge içine almamış olmaları, serbest ticaretin önemini somut olarak vurgulamaktan kaçınmaları, hatta artan ticari korumacılığı eleştirme konusunda çekinceli davranmaları küresel ticarete özellikle Trump sonrası artan korumacılık anlayışının yarattığı iklimin bir sonucudur.

Hemen tüm G20 ülkelerinin Bakan düzeyinde katıldığı toplantıda küresel ticaretin en önemli aktörü olan ABD'nin bu önemli platforma bakan düzeyinde olan Ticaret Temsilcisi (USTR) Robert Lighthizer yerine temsilci yardımcısı (Bakan yardımcısı) düzeyinde temsil edilmesi aslında ABD'nin bu konudaki bakış açısını sergilemesi bakımından bir mesaj niteliğinde olmuştur. Lighthizer'in bu aralar daha ziyade Kanada ile müzakerelere odaklandığı ifade edilmiştir. Hatırlanacağı üzere bu yıl Kanada'da G7 Zirve'sinde Başkan Trump küresel ticaret konusundaki fikir ayrılıkları gölgesinde bir bildirgeye imza atmaktan kaçınmış ve toplantıdan adeta kaçarcasına Asya seyahatini bahane ederek ayrılmıştı.

ABD'nin Çin'e karşı 200 milyar dolar değerinde yeni bir tarife uygulamasına başlayacağını ilan etmesi ve DTÖ gibi küresel ticarete çok taraflı sistemin temel kurumuna getirdiği eleştiriler dikkate alındığında 2018 Bakanlar Bildirgesi'nin çok da iddialı olmasının beklenmesi gerçekçi olmazdı. Öte yandan diğer G20 ülkelerinin de mevcut Bildirge'de ortaya konulan beklentileri nasıl karşılayacakları ayrı bir merak konusu oluşturmaya devam

edecektir. Özellikle küresel ticaretteki gelişmeler karşısında DTÖ'nün işlevinin nasıl daha ilgili hale getirilebileceği ve DTÖ'nün mevcut sorunlarla nasıl çıkabileceği konularında detaylı ifadeler içermeyen Bildirge'nin bir temenni manzumesi olmaktan öteye gitmesini beklemek gerçekçi olmayacaktır.

Benzer şekilde, Türkiye bakımından durum değerlendirildiğinde Bakan Pekcan'ın toplantılarda sunduğu tespit ve vurguladığı önceliklerin Türkiye'nin ticaret stratejisinin temelinde yer alabilmesi için çabaların artması gerekecektir.

G20 platformunun dünyanın önemli ekonomileri için önemli bir eşgüdüm imkânı yarattığı dikkate alındığında ticaret ve yatırımlar konusunda daha kararlı adımların atılması beklenirken, ABD dışındaki diğer G20 ülkelerinin de korumacı politikalarını gözden geçirmelerinin ve ABD'nin arkasına sığınmadan harekete geçmelerinin önemi artmaktadır.